שבעת ימים פרק ראשון יומא ח.

אחד זה ואחד זה. דיומ"כ ופרה: **שליש ושביעי.** לפרישה: **כהן השורף כו'.** לקמיה מפרש טעמיה: **דרבי מאיר סבר דמויה היא כציבור.** ובענין טהרה מעליתא והזאה בזמנה וכל יומא מיכא לספוקי שמא ביום יום שליש הוא לטומאתו בשלשה לחטאים ובשלשה האחרונים כל יומא ויומא מיכא לספוקי מספיקא שהוא שביעי: **ור' יוסי סבר דיסר היא כציבור.** דלא מחמרי כה אלא למעלה בעלמא דילפינן ממלואים (ג): **דזאה כלא למה לי.** בתורת שלישי ושביעי: **עכילה בזמנה מצוה.** דכתי' [במדבר יט] וחטאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ לא כא זה אלא ללמד על הטבילה שתהא ביום השביעי והזאה נמי מקשינן לטבילה להיות מצוה בזמנה הלכך כל יומא מזין עליה שמא ביום זמנה: **לא אמרינן עכילה בזמנה מצוה.** והאי וחטאו דרשינן ליה במסכת קדושין בס"ג (דף סב.): **לא ירחץ.** אלא יתמקנו ואזהרה למותק את הגוף ואכדתם את שמם (דברים יב) וסמיך ליה לא תעשון כן וגו': **עכילה של מצוה.** טבילת טהרה שהטבילה הכתוב עליו: **טורף עליו גמי.** להגין עליו (ג) מחוץ שטף המים: **וקיימא לן.** במסכת שבת (דף קכ:) דבטבילה בזמנה מצוה פליגי ר' יוסי סבר מצוה הלכך דלמא לא מטבח גמי וישהה עכילתו ביום אחר: **לא מקשינן.** הזאה בזמנה לאו מצוה היא וכי כתיב שליש ושביעי (ד) אלא יקדים וישהה בין הזאה להזאה ארבעה ימים אבל אם השהה הזאתו לזמן מרובה אית לן בה: שזה

ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת אמרה תורה [1]על מצחו תמיד שלא יסיח דעתו ממנו תפילין שיש בהן אזכרות הרבה על אחת כמה וכמה ולר"ש דאמר תמיד מרצה והא כתיב על (ה) מצחו ונשא ההוא לקבוע לו מקום הוא דאתא ורבי יהודה לקבוע לו מקום מנא ליה נפקא ליה מעל מצחו ור"ש נמי תיפוק ליה מעל מצחו אין ה"נ אלא על מצחו ונשא מאי עביד ליה אמר לך ראוי למצח מרצה שאינו ראוי למצח אינו מרצה לאפוקי נשבר הציץ דלא מרצה ולר' יהודה נשבר הציץ מנא ליה נפקא ליה ממצח מצחו ור"ש מצח מצחו לא משמע ליה נימא הני תנאי כהני תנאי דתניא[6] אחד זה ואחד זה מזין עליו כל שבעה מכל חטאות שהיו שם דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר אין מזין עליו אלא שלישי ושביעי בלבד ר' חנינא סגן הכהנים אומר [7]כהן השורף את הפרה מזין עליו כל שבעה כה"ג ביוה"כ [8]אין מזין עליו אלא שלישי ושביעי מאי לאו בהא קא מיפלגי ר"מ סבר טומאה דחויה היא בציבור ור' יוסי סבר טומאה [9]היתר היא בציבור ותסברא אי סבר רבי יוסי היתר היא בציבור הזאה כלל למה לי אלא דכולי עלמא הני תנאי סברי טומאה דחויה היא בציבור והכא בהא קמיפלגי ר"מ סבר אמרינן טבילה בזמנה מצוה ורבי יוסי סבר [10]לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה וסבר רבי יוסי לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה והתניא[11] [12]הרי שהיה שם כתוב על בשרו הרי זה לא ירחץ ולא יסוך ולא יעמוד במקום הטנופת [13]נזדמנה לו טבילה של מצוה כורך עליו גמי וטובל רבי יוסי אומר יורד וטובל כדרכו ובלבד שלא ישפשף וקיימא לן דבטבילה בזמנה מצוה קא מיפלגי דתנא קמא סבר לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה ורבי יוסי סבר אמרינן טבילה בזמנה מצוה אלא דכולי עלמא להני תנאי אמרינן טבילה בזמנה מצוה והכא בהא קמיפלגי רבי מאיר סבר מקשינן הזאה לטבילה ור' יוסי סבר לא מקשינן הזאה לטבילה ורבי חנינא סגן הכהנים אי מקיש הזאה לטבילה אפילו כהן ביוה"כ נמי אי לא מקיש הזאה לטבילה אפי' כהן השורף את הפרה נמי לא לעולם לא מקיש וכהן השורף את הפרה מעלה בעלמא כמאן אזלא הא דתנו רבנן אין בין כהן השורף את הפרה לכהן גדול ביום הכפורים אלא שזה

ומה ציץ שאין בו אלא אזכרה אחת. תימה לי ליפרק מה לציץ שכן הסם הוא בגלוי תתמר בתפילין שהן מחופין עור ואין לתרץ דה"ג כתיב שדי בתפילין בקמטין חדא דאין זה כתב גמור לדוקא שי"ן של תפילין הלכה למשה מסיני אבל ד' י' לא ועוד בלין איכא שם המיוחד בן ד' אותיות דחמיר טפי וע"ל דאיכא ק"ו גמור דאורייתא אלא מדרבנן וה"ק נהי נמי דאיכא מומרא טפי בציץ כדמפרש מ"מ כיון דאיכא בתפילין לד דמזיכות זה טפי שיש בהן אזכרות הרבה סברא הוא שמן הדין יש לחכמים לתקן למשמש בהן כל שעה: **ורבי** יוסי סבר **טומאה היתר היא בציבור.** תימה לי מ"ש גבי פרה אמאי סגי בג' ובשביעי הא לאו קרבן ציבור היא לדחות שבת וטומאה וי"ל דכיון דטבול יום כשר בפרה לכתיב (במדבר יט) והזה הטהור דאמרת טהור כל דהו אם כן מהתם נמי נכשיר כהן השורף הפרה בלא הזאה בלא כיון דלא כרור לן דנטמא והוא הדין דאפילו שליש ושביעי לא

בעי אלא מעלה בעלמא:

אי סבר רבי יוסי **טומאה היתר היא בציבור הזאה בכלל למה לי.** גבי יוה"כ תימה לי לימא דאיצטריך הזאה משום אילו של אהרן הקרב ביוה"כ דכיון דיחיד הוא מהדרינן אטהרה וי"ל דסג"מ היכא דנטמא בידו טומאה ודאית כדלעיל [14]אבל בחשש בעלמא כי הכא ודאי לאמן דמיקל ואמר איתר היא בציבור לא הוה מצרכי' מידי אפילו בדיחיד כגון אילו של אהרן כיון דחשיב כקרבן ציבור לדחות שבת וטומאה:

וסבר רבי יוסי **לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה כו'.** לא הוה מלי לשנויי ההיא דלעיל רבי יוסי בר' יהודה היא דסבירא ליה בפרק המפלת (נדה דף כט.) לאו מצוה היא וכה"ג משני לקמן שילהי מכילתין (דף פח. ושם) וי"ל דכיון דפליג בהדיה ר"מ שמע מינה דרבי יוסי בר חלפתא הוא שהיה תכירו בר פלוגתיה: **דכולי עלמא להני תנאי אמרינן טבילה בזמנה מצוה.**

ר"מ פסק דטבילה בזמנה לאו מצוה היא אע"ג דאמר בפרק המפלת (נדה דף ל. ושם) שמע מינה תלת שמע מינה טבילה בזמנה מצוה אין הלכה כן אלא כרבי יוסי בר' יהודה דאמר התם דיה טבילה בתחרוה שהרי מעשים בכל יום שאין לך

טובלת בזמנה טבילה של נדה ושל זבה ושל שומרת יום ובפרק בתרא דנדה (דף סז: ושם) אמרינן מכדי האידנא כולהו פסק זבות שויעהו רבנן ליטבליהו ביומא דשבעה משמע אלא היו טובלות ביום בשום פעם ור"מ פסק בכ"ם וב"ה דפרק המפלת (שם דף ל. ושם) דשברי טבילה בזמנה מצוה ולאו דאייה היא מדשברי ב"ש וב"ה הכי שיהא הלכה כן דודאי ר' יוסי בר' יהודה לא פליג עליהו אלא ס"ל לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה מ"מ מלי למימר דהלכתא כר' יוסי בדברי יהודה ומה שעשה רבינו אליהו הזקן זכרונו לברכה בתחרות שלו טבילה בזמנה ועל ארבע גדילים יתד על אזניך תכסה הגדולים מתהגן היה אלא היה מקפיד לכתוב כהלכתן כמו שיסד על פתם נפקליס דנתם ונתחייב תפקלוהו ויאמר המלך תלוהו והיינו כר"מ דפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מה:) כל הנפקלין נתלין ודלא כרבנן דאמרי אין נתלה אלא מגדף ועובד עבודת כוכבים ומהא דאמר בשמעתא דכולי עלמא אמרינן טבילה בזמנה מצוה אין להביא ראיה דלא הוה מלי למימר איפכא דכולי עלמא לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה דא"כ מאי טעמא דר"מ ועוד ר' יוסי נמי על כרחך סבר טבילה בזמנה מצוה כדשמעינן ליה גבי מי שהיה שם כתוב על בשרו:

מקשינן הזאה לטבילה. תימה אמאי פשיט לה טפי דטבילה בזמנה מצוה מהזאה יש לומר משום דכתיב (במדבר יט) והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחטאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב ועל כרחך הא דהדר כתיב וחטאו ביום השביעי אלו משום הזאה כתיב דהא כתיב כבר ואי משום דאשמועינן הזאה בזמנה מצוה ליהדר נמי הזאה דג' כדהדר הזאה דשביעי אלא על כרחך משום ורחץ איצטריך לאשמועינן דתכף להזאה טבילה ושמע מינה דטבילה בזמנה מצוה ולמאן דלית ליה טבילה בזמנה מצוה איכא למימר דדרש להאי קרא כדקא דרש ליה בפרק האומר בקידושין (דף סב. ושם) דקאמר וחטאו ביום השביעי למה לי איצטריך סלקא דעתך אמינא הני מילי לקדשים אבל בתרומה בחד נמי סגי קא משמע לן והא

מקשינן טעמא משום שאסור לעמוד בפני הסם ערים אבל משום לא תעשון גרמא ולא אפירוש הקונטרס: **ורבי** יוסי סבר לא מקשינן הזאה לטבילה. ומאחר אלא הזה גם טבילה לא יעשה אלא ביום הזאה דמצות בפרי וכבס בגדיו ורחץ במים שאם הקדים טבילה להזאה לא עבה ולא כלום והא

ריב"א לאפילו הרחוק הרבה השביעי מן שלישי יטול להיות אפילו בחשיבי דקתני בחשיבי דקתני דהשלישי סמוך למיתה אמרת שום שלישי אם לומר שלישי סמוך למיתה הרי כבר אמור אלא למד על שלישי רחוק מן המיתה שעבר ביום השביעי יכול הזאת שלישי [רחוק] מן המיתה אבל שביעי סמוך לשלישי אמרת שום

מסורת הש"ס

ג) לעיל ד. ספחים עח. פרה פ"ג מ"ח פ"ט, ב) בכ"י הומרה וכן לקמן, ג) לקמן פח. שבת קכ: [מס' סופרים פ"ה הלכה יב], ד) [מדבר יט], ה) [דף ג.],

תורה אור השלם

1. וְהָיָה עַל מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת עֲוֹן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכָל מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְיָ׃ שמות כח לח

הגהות הב"ח

(ה) נמרא על מצח וכשל: (ב) רש"י ד"ה וכי יוסי כו' דילפינן ממילואים. נ"ב לעיל דף ד: (ג) שם ד"ה מזין להגין עליו מפני מחוק:

תוס' ישנים

תפילין שיש בהן אזכרות הרבה. וא"ת למה לי טעמא דלא יסן בהן שמא יפיח בהן בשבת ס' במה טומנין (דף מט. ע"ש) [1]ויפיקו ליה משום היסח הדעת דהכא וי"ל דהיינו שמא טעמא דהיסח הדעת דהכא לא נמי אומר הר"ר אלחנן דטעמא דהיסח הדעת לא שייך אלא בשבת ניעור: נשבר אלין מר"ל. וא"ת מהאי לישנא נוטיה דעל מצחו ונשא ד"ל דה"ק נשבר אלין מר"ל דמשיקרא ה"ל לאוקמא קרא אנשבר ולא לאינו על מצחו דאינו מרלה: **ותסברא** אי ר"י סבר דהתרה היא בציבור דהאי כלל למה לי וא"ת דלמאן דאמר דמאמרן לעיל וי"ל דמעלה אל הזאה אין לנו לעשות בציבל קרבן יחיד. רב אלפס"ה. וצ"ל דקשה לי כמו שעשי מעלה פרישה בציבל אילו של אהרן ל"כ גם מעלה הזאה היה לכם לעשות כמו שאמרנו למעלה דמן פר ואיל שלו וכו' ואם אל שלו לא היה טעון פרישה היה לו לומר דמן פר שלו מפר שלו גרילה ועוד היכן מצינו במילואים שלא היה הפרישה בציבל אילו של אהרן כמו בציבל אחרים ועוד מדקאמר ר"י שליש ושביעי משמע קצת דמדאורייתא קאמר ולא למעלה וא"כ איצטריך הזאה בציבל אילו של אהרן וי"ל דמשמע לקמן פרק הוציאו (דף נ.) דדחיית טומאה תלוי בקביעות זמן ולא בציבור ויחיד וכיון דמדאורייתא טומאה הותרה כמו קבע זמן כגון אילו אין לחכמים לעשות מעלה הזאה ופרישה דטומאת מת לרב אחליפא דלעיל בציבלי ועוד דר"י משמע דקאמר אילו ושביעי משמע בתורת שליש ושביעי ולשון הקונטרס מפרישנו גם כאן וגם למעלה ודוק ותשכח ג"ל מש"כ: **לא** יתקן. בפרק כל כתבי (דף קכ:)

ח) בדברי רבינו אינו מפורש שם דלא יסן שמא יפיח. וי"ש כתי' יעי' כש"י ואולי נ"ל כאן לא שמא יפיח ומקשי בין לרבא וכין לאביי ועי'. ולשני הירושלים מ"ש גם שמא יפיח כי אין לך היסח הדעת גדול מאלו אין ניפוי נקי.

עין משפט נר מצוה

יז א מיי' פ"ב מהלכות פרה אדומה הלכה ד: יח ב מיי' פ"ל מהלכות עבודת יום"כ ה"ד: **יט** ג טוש"ע ר"ח סיי קלו סעיף כ: **כ** ד ה מיי' פ"ו מהלכות יסודי התורה הלכה ו סמג עשין נ:

מוסף רש"י

על מצחו תמיד. קרא יתירא הוא לכך דכשה דהא כבר קבע ליה מקום והיכי על מצח אהרן (שבת יב.), שלא יסיח דעתו ממנו. שממשמש בו בעודו על מצחו (שמות כח לח), אחד זה ואחד זה. אמר כהן השורף את הפרה ואמר כהן גדול ביום הכפורים שעשיתם פרשה שבעת ימים (פסחים עח.), כל שבעה. יש דהפרשה (לעיל ד.) בראשון לפרישתו שמא ביום שליש לטומאתו, שמא ביום ג' ימים שנטמא בשמא ותחשב בעלמא היא ומעלה, וכן שמי שמא שליש, ושביעי, ושליש שמא שליש, ושביעי לא נעי ציקה, ואינן מספקינן כל חד וחד מ' לטומאה (פסחים עח.). מכל השאורות שהיו שם. מכל אפרי הפרות שהיו מתקדש, שאפר פרה של מסה לא כלתה (שם). הזאה כלל למה לי. הא קרבן ביום הכפורים לציבור הוא והזאה טומאה (שם). **דת"ק סבר לא אמרינן טבילה בזמנה מצוה.** ואם אין לו נמי יטמתן עד למחר ויבקשנו (לקמן פח.).

תוס' ישנים (המשך)

דתנן בפרק המפלת (פי"ב מי"ח) טבל בחוצ ביום ויהא בלילה בלילה ויהא ביום פטול אבל האדם עצמו טובל בלילה ומזה ביום כו' תורת הטבילה בלילה שהיו עוסקין בפני הזאה מי לקבל אותה בטהרה כדאמרינן בפרק שני דבריתות (דף ט.) מה אבותיהם לא נכנסו לברית אלא בחשיכה ובטילה והכלאם דמיס לף אתם וכו' וע"כ כבדר מוצה אותם שהרי אמרינן בהחולין (יבמות דף מז:) מל ותתרפא מעכבין אותו מיד שהיי מצוה לא משהינן ואם היתה מוצלת בטילה לפני מילה היו עוסקין אותה מיד דשהיי מצוה לא משהינן ובטילה מדברייהם הוא ובטילה אחרת היה עוסה אחר הזאה והיה עיקר ובה מייבי קרא דספרי (וכתוספתא דפרה (פי"ח) נמי תניא בבל ובלה אם יש עליו) שקף בגמרים טומא פי' שבטלה ההזאה (ואם יש עליו) משקה טוהר והא דאמרינן בפ"ב דמגילה (דף כ.) לא טובלין ולא מזין אלא ביום ומפרש בגמרא דמקשינן טבילה לזאה מוקי לה ריב"א בטבילת אוב והזאה ע"פ ירושלמי וקבני נמי טובלין מקמי מזין משמע דבטבילת אוב מיירי וכמגילה הארוך הרבה וכאן נגיה כשם ומשלי ביום השלישי יכול השלישי סמוך למיתה אמרת שום שלישי אם לומר שלישי אם לומר אמור אלא למד על שלישי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com